

Каричковська С. П., Каричковський В. Д.
Уманський національний університет садівництва

ЗОВНІШНІ ТА ВНУТРІШНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

У статті проаналізований і визначений вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на процес підготовки майбутніх учителів англійської мови в університетах України і Польщі.

Ключові слова: майбутні учителі, університет, навчальний процес, фактори впливу, успішність вивчення.

Україна початку XXI століття перебуває на етапі радикальних перетворень у сфері освіти, тому одним із найактуальніших завдань сучасної вищої школи є підготовка вчителя нового типу, який здатний творчо використовувати здобуті знання та вміння на практиці, розуміє свою роль у суспільстві, використовує передовий педагогічний досвід та новітні технології і методи навчання. У зв'язку з цим постало питання не про часткове вдосконалення окремих аспектів професійної підготовки майбутніх вчителів англійської мови, а про підвищення її якості в цілому.

Метою статті є порівняльний аналіз впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на підготовку майбутніх вчителів англійської мови.

В соціологічному опитуванні, проведеному в 2010 навчальному році, взяли участь 186 студентів завершального курсу освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр напряму підготовки “Філологія” (англійська мова і література) Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (НПУ), Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (ЧНУ), Вінницького державний педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (ВДПУ) та Педагогічного університету імені Комісії народної освіти (ПУ).

Проведене дослідження дало можливість залучити майбутніх фахівців до свідомого оцінювання власних знань, вмінь і потреб та визначити фактори, які впливають на процес підготовки майбутнього вчителя англійської мови в українських та польських університетах.

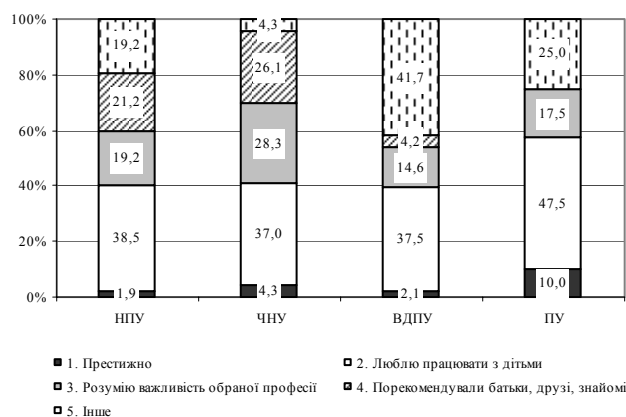

Рис. 1. Структура відповідей респондентів з причин вибору професії вчителя

Результати соціологічних даних як українських, так і польського університетів свідчать про те, що респонденти зробили свого часу свідомий вибір майбутньої професії. Вважаємо необхідним відмітити, що у порівнянні з Польщею професія вчителя не вважається особливо престижною на Україні, про що свідчать результати анкет. Крім того, за результатами

відповідей робимо висновок, що істотний вплив на вибір майбутньої професії українських абітурієнтів має думка батьків чи друзів, на відміну від польських, де жоден з респондентів не відмітив даний фактор. На нашу думку, це свідчить про їх більшу самостійність та усвідомленість важливості майбутньої професії рис. 1.

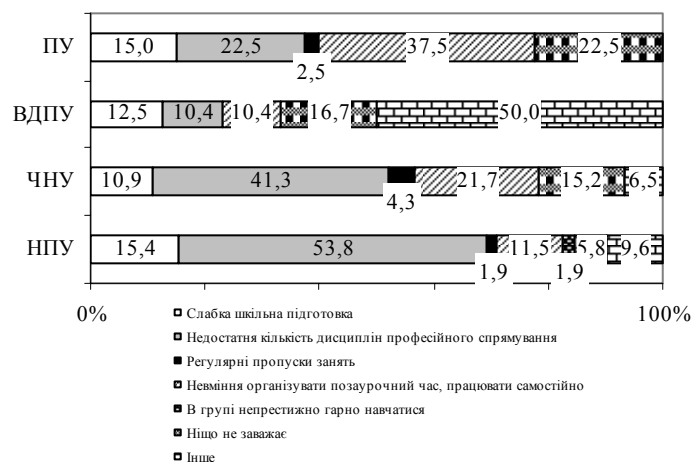

Рис. 2. Структура факторів що перешкоджають вивченню англійської мови

Порівняльний аналіз причин, які перешкоджають студентам у вивченні англійської мови показав, що відповіді респондентів суттєво відрізняються у розрізі досліджуваних університетів. Основну частку становить фактор недостатньої кількості дисциплін професійного спрямування, що характерно як для українських, так і для польського вищих навчальних закладів. Найбільшу частку даного фактору відмічаємо у Педагогічному університеті імені Комісії народної освіти, а найменшу – у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського. Наступною, не менш важливою причиною є невідання організувати позаурочний час та працювати самостійно. Крім того, значну частку становлять інші чинники, які корелюють з таким фактором, як недостатня кількість дисциплін професійного спрямування рис 2.

Порівняльний аналіз якостей, необхідних викладачу для успішного навчання англійської мови показав, що студенти ставлять до викладачів досить істотні вимоги як в українських так і в польському університетах. Апроксимувавши соціологічні дані отримуємо зведену оцінку, що зображено на рис. 3.

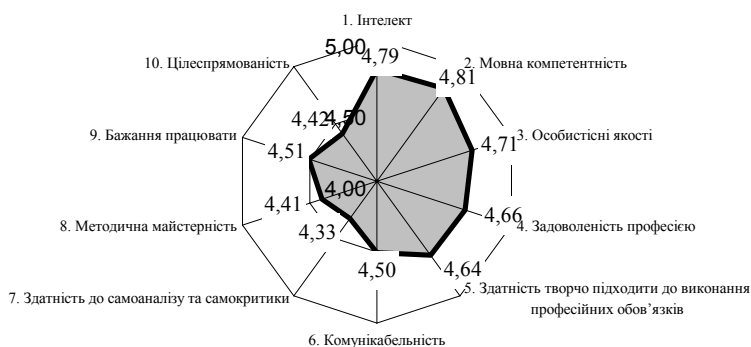

Рис. 1.3. Діаграма середніх оцінок якостей, необхідних викладачу

З рис. 1.3 робимо висновок, що студенти найвище цінують у викладача рівень володіння іноземною мовою, про що свідчать найвищі оцінки таких показників, як інтелект та мовна компетентність. Не менш важливими є особистісні якості викладача, здатність творчо підходити до виконання професійних обов'язків та задоволеність професією.

Рис. 4. Діаграма середніх оцінок впливу зовнішніх умов на успішність вивчення студентом англійської мови

Порівняльний аналіз впливу зовнішніх умов на успішність вивчення студентом англійської мови показав, що, незалежно від досліджуваного університету, студенти ставлять найбільші вимоги до можливості перебування в мовному середовищі, достатньої кількості годин на вивчення англійської мови, психологічний клімат на занятті та умови для навчання та відпочинку. Разом з тим найменшу оцінку отримала така умова, як відношення колег до навчання в групі рис 4.

З метою визначення рівня знань студентів з дисциплін професійно орієнтованого спрямування, розглянемо їх самостійну оцінку власних вмінь та навиків табл. 1.

Таблиця 1

Середній бал оцінки знань з професійно-орієнтованих дисциплін

Знання	НПУ	ЧНУ	ВДПУ	ПУ
Навики усного мовлення	4,21	3,79	4,10	4,65
Розуміння на слух (аудіювання)	4,17	3,99	4,28	4,39
Знання граматики	3,79	4,04	4,04	3,63
Навики писемного мовлення	4,05	4,12	4,09	3,42
Читання літератури зі спеціальності	3,58	3,51	3,17	2,29
Знання з методики викладання іноземної мови	3,63	3,64	3,38	2,78
Знання з педагогіки	3,94	3,54	3,71	1,94
Знання з психології	4,31	3,72	3,00	3,13
Знання з другої іноземної мови	3,25	3,30	3,14	2,88

З даних таблиці робимо висновок про задовільний рівень знань студентів з професійно-орієнтованих дисциплін. Причому оцінки студентами їх знань з більшості відповідних дисциплін в українських університетах істотно не відрізняються, за виключенням знань з

психологічних наук та читання літератури зі спеціальності рис .5.

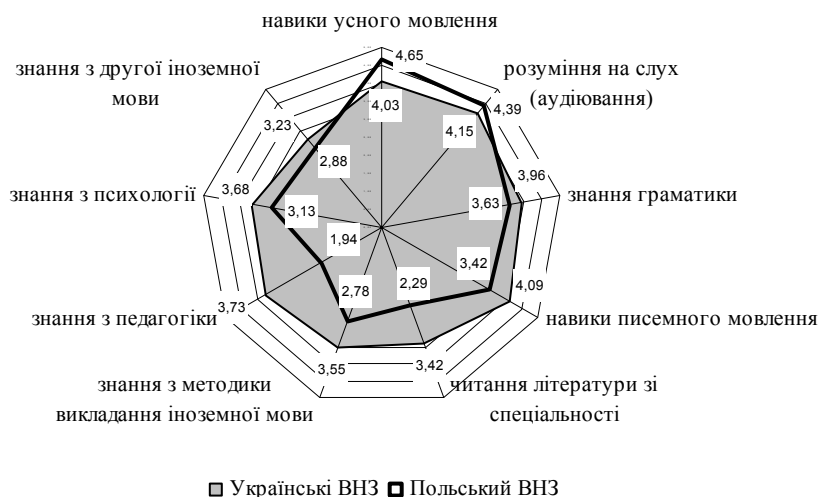

Рис. 5. Діаграма середніх оцінок знань студентів з професійно орієнтованих дисциплін

Отже, аналіз і групування результатів соціологічних даних дозволили зробити нам висновок, що з метою вдосконалення окремих аспектів професійної підготовки майбутніх вчителів англійської мови необхідно збільшити кількість навчальних годин на вивчення англійської мови, збільшити кількість навчальних годин на вивчення професійно орієнтованих дисциплін з одночасним скороченням частки дисциплін, що не мають прямого відношення до майбутньої педагогічної діяльності; вдосконалити методику навчання (урізноманітнити навчальний процес, забезпечити більше можливостей для спілкування з носіями мови); інтенсивніше використовувати в навчальному процесі технічні засоби навчання. Вважаємо, що ця інформація обов'язково повинна бути прийнята до уваги при визначенні рекомендацій з вдосконалення педагогічних умов навчання англійської мови.

Використана література:

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти. – К. : Ленвіт, 2006. – 35 с.
2. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту: статті, нариси, інтерв'ю / В. П. Андрущенко. – К. : Знання України, 2004. – 804 с.
3. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В. А. Ядов. – М. : Добросвет, 2000. – С. 596.
4. Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment. A Common European Framework of Reference / Council of Europe Educational Committee. – Strasburg, 1998. — 224p.
5. Tanner R., Green C. Tasks for teacher education. A reflective approach / R. Tanner, C. Green. – Edinburgh Gate, Harlow : Longman, 1998. – 134 p.

Каричковская С. П. Внешние и внутренние факторы влияния на процесс подготовки будущих учителей английского языка в университетах Украины и Польши.

В статье проанализировано и определено влияние внешних и внутренних факторов на процесс подготовки будущих учителей английского языка в университетах Украины и Польши.

Ключевые слова: будущие учителя, университет, учебный процесс, факторы влияния, успешность изучения.

Karychkovska S. External and internal factors of influence on the process of training of future English teachers in universities of Ukraine and Poland.

In the article influence of external and internal factors on the process of training of future English teachers in the universities of Ukraine and Poland are defined and analysed.

Keywords: future teachers, university, educational process, factors of influence, success of study.

Карнюк Р. П.

Луцький національний технічний університет

ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК ВАЖЛИВИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЧИННИК

У статті зазначено, що професійно-прикладна фізична підготовка задовольняє вимоги суспільства щодо фізичної підготовки майбутніх фахівців до конкретної праці, забезпечує психофізичне пристосування людини до умов сучасного виробництва, які постійно ускладнюються, сприяє становленню особистості професіонала, прискорює науково-технічний прогрес і підвищує ефективність суспільного виробництва.

Ключові слова: професійно-прикладна фізична підготовка, студент, вищий навчальний заклад.

Прогресивний розвиток вищої освіти немислимий без інтеграції України у глобальний освітній простір. Спільними зусиллями вже вдалося досягти значного успіху у розробці моделей і технологій інноваційного навчання студентів вищих технічних навчальних закладів.

Перед сучасною вітчизняною системою освіти постає завдання не стільки адаптуватися до змін, що відбуваються у світі, скільки стати надійною основою утвердження України як незалежної, самобутньої і процвітаючої держави. Зростання ролі освіти як провідного механізму відтворення суспільного інтелекту пов'язане з тим, що суспільний інтелект починає відігравати основну роль у цивілізаційному розвитку. Не випадково у всіх високорозвинутих країнах спостерігається тенденція до розширення можливостей людини здобути вищу освіту. Проте роль інтелекту, яка постійно зростає, загострює до межі одну з фундаментальних суперечностей людини – суперечність між раціональним і ірраціональним у процесі руху до пізнання, суперечність між інтелектуальним і фізичним розвитком людини. До того ж у сучасних умовах трансформації вітчизняного соціуму зростає необхідність оновлення системи виховання і освіти на основі синтезу раціонального знання і художнього бачення цілісного світу.

Метою статті є з'ясування особливостей професійно-прикладної фізичної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів як важливого соціально-економічного чинника.

Аналіз науково-методичної літератури, проведений О. А. Зарічанським, дозволяє стверджувати, що проблемі професійно-прикладної фізичної підготовки фахівців різних галузей суспільного життя присвячено значну кількість праць науковців. Фізичну підготовку учнів системи профтехосвіти вивчали В. Кабачков, С. Полієвський, А. Пашин, П. Іонов, Л. Сухарева; студентів вищих навчальних закладів сільськогосподарського профілю – В. Ільїніч, Ю. Поздняков, М. Хома; студентів вищих навчальних закладів фізкультурного профілю – В. Корецький, О. Кривчикова, Є. Кузмічова, С. Філь; хімічного профілю – В. Наскалов, В. Калугін, технічного – Р. Раєвський, І. Ігнатов, Ю. Полухін, В. Філінков; морського профілю – А. Кандауров, Е. Полухін, Є. Мінін, М. Щодро; медичного профілю – Е. Гук, Г. Куценко, А. Дяченко, В. Зіва [2, с. 3].

Теоретичний аналіз літератури, проведений нами, свідчить про те, що науковці розробляють різні аспекти професійно-прикладної фізичної підготовки фахівців. Так, А. Д. Бішаєва та Г. А. Горяна досліджували модель заняття з професійно-прикладної фізичної підготовки студентів-геологів; Г. В. Валєєва – професійно-прикладну фізичну